

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

24. januar 2018

Til udvalgets orientering fremsendes hermed mit talepapir fra det åbne samråd i Uddannelsesudvalget tirsdag den 23. januar 2018 vedr. SEGES.

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Med venlig hilsen

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
ufm@ufm.dk
www.ufm.dk

Søren Pind

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
18/005315-01

DET TALTE ORD GÆLDER

Spørgsmål H

I august 2016 udarbejdede CBS en rapport om landbrugets rammevilkår, der var stærkt influeret af Bæredygtigt Landbrug. I 2017 udarbejdede KU en rapport for Landbrug & Fødevarers videnscenter SEGES, hvilket efterfølgende førte til debat om den frie forskning i Danmark. Ministeren bedes i forlængelse af de to sager og artiklen ”Politikere: Universiteternes konsulentarbejde svækker tilliden til forskningen”, Information.dk den 3. oktober 2017, forholde sig til, om tilliden til den frie forskning er under pres, og om de nævnte sager bør føre til lovgivningsmæssige tiltag?

Spørgsmål I

Er ministeren tilfreds med universitetsledelsens vurdering af kontrakten mellem KU og Landbrug & Fødevarers videnscenter SEGES, som bl.a. frem-går af artiklen ”Politikere: Universiteternes konsulentarbejde svækker tilliden til forskningen”, Information.dk den 3. oktober 2017, der ellers af professor emeritus i sociologi, Heine Andersen, kaldes dybt betænkelig?

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Spørgsmål J

Vil ministeren oplyse, hvordan Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte forholder sig til kontrakten mellem KU og Landbrug & Fødevarers videnscenter SEGES?

[Svar på spørgsmål]

Tak for invitationen til at komme, og ikke mindst glæder jeg mig over, at det er et åbent, ikke polemisk samråd – det er en sjælden ting her i Folketinget. Så det ser jeg frem til og opfatter det som lidt af en mærkedag.

Så tak for spørgsmålene. Og som formanden sagde det, er det aftalt, at jeg svarer på spørgsmålene samlet.

Regeringen lægger stor vægt på forskningsfrihed, og derfor er jeg også glad for at være blevet inviteret i dag, så jeg kan redegøre for mit syn på sagen.

Forskningsfriheden er en forudsætning for det videnskabelige arbejde og afgørende for udviklingen af vores samfund. Det er ubetinget et princip, vi skal værne om.

Det er vigtigt, at vi kan have tillid til forskningen og – ikke mindst – de indsigter, som den bringer med sig.

Derfor er jeg også glad for resultatet af den befolkningsundersøgelse, som Yougov udførte for Uddannelses- og Forskningsministeriet lige før årsskiftet.

Den viser, at den almindelige dansker har stor tillid til forskningen.

To ud af tre af de adspurgte respondenter svarer i undersøgelsen, at de i høj grad eller i meget høj grad har tillid til forskere fra universiteterne.

Og sådan skal det jo blive ved med at være.

Det er en af grundene til, at jeg lægger stor vægt på forskningsfriheden. Det er en forudsætning for, at forskerne kan bevare deres integritet og troværdighed i den samfundsmæssige debat.

Forskningsfrihedens tilstand er løbende til debat i de danske medier. Det er sundt. Og den debat, skal vi blive ved med at have.

I Danmark er forskningsfriheden beskyttet i universitetslovens § 2, stk. 2.

Det følger klart af loven, at universitetet har forskningsfrihed. Og universitetet skal værne om universitetets og den enkeltes forskningsfrihed og om videnskabsetikken.

Den opgave påhviler ledelsen af universitet. Og det er mit indtryk, at universiteterne generelt tager ansvaret på sig. Sådan skal det også være.

I takt med at universiteternes rolle i samfundet udvikler sig, kan der løbende opstå nye problemstillinger, som man må forholde sig til.

Derfor er det naturligt, at der fra tid til anden opstår sager, hvor vi må se nærmere på, om der er optimale forhold for forskningsfriheden, eller om der er behov for at justere den måde, vi gør tingene på.

Det er dog ikke min opfattelse, at forskningsfriheden generelt er under pres herhjemme. Faktisk er det mit indtryk, at forskningsfriheden har rigtigt gode vilkår.

Jeg mener derfor heller ikke – for nu at starte med en konklusion – at der er behov for lovgivningsmæssige tiltag på området.

Jeg kan ikke se for mig, at vi skulle løse eventuelle problemer med mere lovgivning. De sager, der har været fremme, handler i høj grad om den konkrete, praktiske implementering fra loven. Og loven kan ikke tage højde for alle tænkelige situationer.

I stedet er det vigtigt, at vi har en løbende dialog om, hvordan vi med forskningsfriheden for øje håndterer forskellige situationer på den bedst mulige måde.

Dansk forskning skal have frihed til at spænde vidt og samtidig være tæt forbundet med resten af samfundet.

Universiteterne er ikke længere ensomme elfenbenstårne. Og det tror jeg, der er bred politisk glæde over.

Det moderne danske universitet er en aktiv del af samfundet, som skal bringe viden i spil.

Viden og nye erkendelser skabes i stigende grad i et samarbejde mellem forskere og eksterne samarbejdspartnere om konkrete problemstillinger og udfordringer.

Det samspil, som de danske universiteter har med resten af samfundet, er en stor gevinst. Forsknin-gen kommer ud i samfundet og øver gavn, og uni-versiteterne får vigtige input til forskningen.

Samtidig stiller det store krav til de danske universiteter. Universiteterne skal op-stille rammer for samarbejde, der værner om forskningens integritet, også når forskningen sker i et tæt samspil med det omkringliggende samfund.

Det er min oplevelse, at universiteterne tager an-svaret på sig i takt med, at uni-versiteternes rolle i samfundet – ja, universiteterne selv kommer tætte-re på det omkringliggende samfund.

En af de enkeltsager, der har været omtalt i medi-erne – og som jeg er blevet spurgt til her i dag – handler om en aftale, der er indgået mellem Institut for Føde-vare- og Ressourceøkonomi ved Køben-havns Universitet og SEGES, som er et videncen-ter under Landbrug & Fødevarer.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Som en del af universiteternes samspil med resten af samfundet, kan universite-terne efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed udføre rekvireret forskning for private parter. Det er det, Københavns Universitet har valgt at gøre i dette tilfælde.

Den konkrete kontrakt mellem Københavns Universitet og SEGES går ud på, at Københavns Universitet skal lave en undersøgelse for SEGES af, hvad det vil koste at nå de fastsatte mål for kvælstofudledning i Norsminde Fjord ved Århus.

Kontrakten indeholder forskellige bestemmelser om blandt andet tavshedspligt, der er blevet fremhævet i medierne.

Kontrakten er i den forbindelse blevet kritiseret for at være i strid med universitets-lovens bestemmel-ser om forskningsfrihed og forvaltningslovens be-stemmelser om offentligt ansattes yringsfrihed.

Da det spørgsmål kom til mit kendskab, bad jeg Styrelsen for Institutioner og Ud-dannelsesstøtte om at se nærmere på sagen.

Styrelsen kontaktede Københavns Universitet den 31. oktober i fjord og bad om en redegørelse.

Københavns Universitet har d. 30. november sendt en redegørelse til styrelsen.

I redegørelsen vurderer Københavns Universitet, at aftalen med SEGES ikke har begrænset forskernes forskningsfrihed eller yringsfrihed.

Det er universitetets vurdering, at aftalens indhold i hovedtræk er i overensstem-melse med de gældende regler på området. Men universitetet anerkender også, at aftalen burde have indeholdt en passage om, at kontrakten ikke indebærer en udvidelse af reglerne om tavshedspligt.

Københavns Universitet meddeler derfor, at universitetet fremadrettet iværksætter en gennemgang af sine procedurer for at sikre, at der ikke kan opstå tvivl om, at aftalerne er i overensstemmelse med grundlaget for Københavns Universitets virke og gældende love og regler.

Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte er som tilsynsmyndighed og på baggrund af redegørelsen fra Københavns Universitet kommet med en udtalelse, som jeg har oversendt til udvalget.

Styrelsen påtaler nogle uhensigtsmæssigheder i den pågældende kontrakt. Blandt andet vurderer styrelsen, at universitetet fremadrettet bør præcisere forholdet om forskningsfrihed og etik i tilsvarende kontrakter.

Styrelsen foretager sig ikke yderligere, idet styrelsen blandt andet har lagt vægt på, at Københavns Universitet fremadrettet vil iværksætte en gennemgang af de relevante procedurer for den slags kontrakter.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Jeg har derfor valgt at tage vurderingen fra Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte til efterretning.

Jeg indledte med at sige, at danskerne har stor tillid til forskerne og forskningen.

Det ligger mig meget på sinde, at vi opretholder den tillid, og vi værner om forskningsfriheden i Danmark.

Og det er vigtigt, at vi løbende har fokus på de udfordringer, der måtte være i relation til det.

Derfor er det også sundt, at vi har debatten om forskningsfrihed, og at der er engagerede forskere og andre, der er opmærksomme på, at vi bliver ved med at have fokus på den frie forskning.

Løbende dialog er vigtig, og også – ikke mindst - spørgsmålet om, hvordan vi værner om den i forskellige situationer.

Derfor er jeg naturligvis åben over for forslag til, hvordan vi kan gøre det endnu bedre.

Tak for ordet.